

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМ.АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра теоретичних основ олімпійського та
професійного спорту**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» на тему:**

**«ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ НА
МИКОЛАЇВЩИНІ»**

**ВИКОНАВ: СТУДЕНТ 6541М
ГРУПИ
_____ ГРИНИК Є.І.
КЕРІВНИК РОБОТИ:
К.Н. З ФІЗ. ВИХ, ДОЦЕНТ
_____ БІРЮК С.В.**

МИКОЛАЇВ – 2024 Р.

Актуальність. Активне становлення легкої атлетики у сучасному вигляді відбувалося у першій половині XIX століття, коли деякі легкоатлетичні дисципліни набули популярності серед студентів навчальних закладів у Великій Британії та США. На відроджених Олімпійських іграх в Афінах у 1896 році, значну роль відігравали змагання з легкої атлетики, і з цього моменту почалося широке поширення цього виду спорту по всьому світу. Сьогодні легка атлетика складає основу спортивної програми олімпійських ігор сучасності.

Багато історичних досліджень проведено з історії легкої атлетики України і набагато менше з історії легкої атлетики Миколаївщини (Первов Г., Кісельов А., Бірюк С.). Історія легкої атлетики в Миколаєві і області продовжується і вимагає подальших досліджень з метою дати оцінку всім історичним періодам. Вплив діяльності спортсменів, тренерів, організацій на стан і розвиток легкої атлетики, як одного з олімпійських видів спорту, є недостатньо вивченим і недооціненим.

Важливо було розглянути віхи на шляху розвитку легкої атлетики Миколаївщини, проаналізувати періоди підйому і занепаду, шляхи стимулювання зросту спортивних результатів, щоб зрозуміти перспективи розвитку в подальшому майбутньому цього виду спорту.

Мета дослідження — дослідити історичні етапи розвитку легкої атлетики на Миколаївщині.

Завдання дослідження:

- Дослідити історико-архівну, науково-методичну літературу з проблеми.
- Проаналізувати історію розвитку легкої атлетики в світі та в Україні.
- Розглянути розвиток легкої атлетики на Миколаївщині у різні історичні періоди.

Об'єкт дослідження – легка атлетика Миколаївщини.

Предмет дослідження – історія розвитку легкої атлетики на Миколаївщині.

Методи дослідження. Комплекс методів дослідження включав: діалектичний метод, історичний (ретроспективний) метод, вивчення науково-методичної літератури, матеріалів мережі Інтернет, історико-архівних матеріалів, статистичних звітів, метод інтерв'ювання.

Апробація. Матеріали дослідження було опубліковано в Гуманітарному віснику НУК: збірник наукових праць. Випуск 17. Миколаїв: Ілліон, 2024.

2.1 Організація дослідження

На першому етапі дослідження (01.09.2023-31.12.2023рр.) розроблялися теоретичні підходи, обґрунтовувався зміст магістерської роботи. Було проведено аналіз та вивчення літературних джерел, статистичних звітів, матеріалів мережі Інтернет; вивчення документальних, історичних, архівних матеріалів. Було сформульовано основний науковий апарат дослідження: проблема, мета, завдання.

На другому етапі роботи (01.01.2024 - 31.06.2024 рр.) особлива увага приділялася вивченню архівних та історико-аналітичних матеріалів з теми дослідження. Проводилися попередні консультації зі спеціалістами (тренерами, методистами МСДЮСШОР з легкої атлетики м. Миколаїв, КДЮСШ м. Нова Одеса, Миколаївського фахового коледжу фізичної культури та ін., збиралася інформація методом інтерв'ю серед учасників історичних подій (Бугайов А., Грицак Ю., Гриник І., Демидов В., Деркач В., Ковпак А., Кілярський В., Мішков В. та ін.)

На заключному третьому етапі дослідження (01.09.2024 - 31.10.2024рр.) було проведено аналіз всього матеріалу відповідно плану роботи.

На цьому етапі:

- уточнені і сформульовані висновки за результатами дослідження;
- оформлено список використаних джерел та додатки;
- відредаговано текст кваліфікаційної роботи;
- проведено підготовку роботи до захисту.

Відкрито	26 вересня 1965
Реконструйовано	2018—2019
Вартість будівництва	680 000 рублів (1965 год)
Архітектор	А. К. Марочинський
Місткість	16 700

Рис. 1. Стадіон "Суднобудівник" (сьогодні Центральний міський стадіон).

Миколаївські бігуни на середні дистанції входили до числа найсильніших бігунів України протягом багатьох років. Вони брали участь у чемпіонатах України, Європи, були рекордсменами України. Деякі брали участь в Олімпійських іграх. Всі ці досягнення стали результатом професіоналізму заслуженого тренера Добровольського Віктора Макаровича. Ним було підготовлено більше 20 майстрів спорту і МСМК.

Рис. 2. Збірна Миколаївської області на підготовчому зборі в Кабардино-Балкарії, Терскол 1987г.

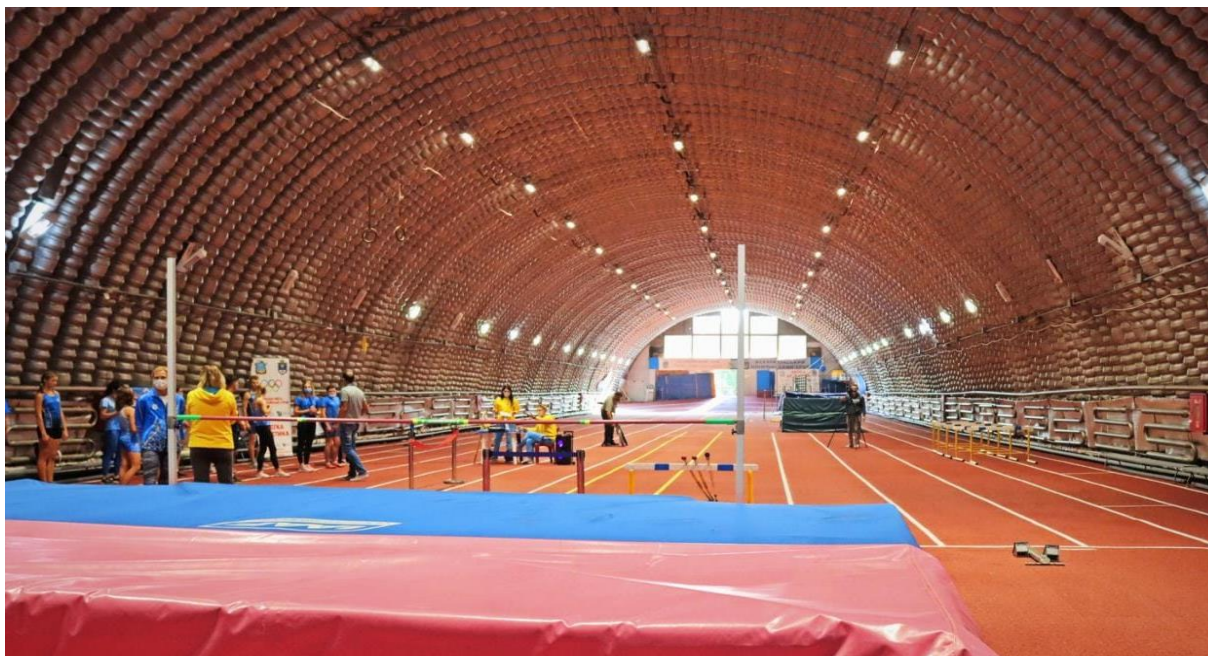

Рис. 3. Сучасний вигляд манежу СДЮШОР з легкої атлетики.

В 1988 році у Миколаєві було відкрито СДЮСШОР з легкої атлетики. Ініціатором та першим директором СДЮСШОР з легкої атлетики був Валентин Гранітович Мішков. В цей період було побудовано легкоатлетичний манеж, який дозволив якісно готувати спортсменів – легкоатлетів в осінньо-зимовий період та готуватися до змагань в закритих приміщеннях.

Рис. 4 Вихованці СДЮШОР на Кубку Європи 1989 рік.
Тренери Ковпак І.Д. і Демидов В.В. (в центрі).

На краще змінилася ситуація в стрибках у висоту з переїздом до Миколаєва у 1990 році Заслуженого тренера України Ковпака І.Д..

У 1991 році його вихованка Інга Бабакова здобула бронзову медаль на чемпіонаті світу в Токіо, а також оновила рекорд України стрибнувши 2.01м (Київ), 2.02м (Берлін). Це був справжній успіх спортсменки і її тренера.

У 1990 вихованець Юрій Сергієнко став чемпіоном СРСР з результатом 2 м 34 см. У 1992 році став володарем Кубка світу в Гавані з результатом 2 метри 29 сантиметрів, обігравши кубинця Х. Сотомайора, чемпіона та рекордсмена світу, переможця Олімпійських ігор.

Таблиця 1

Результати Чемпіонатів України зі стрибків у висоту у закритих приміщеннях

№	Прізвище, ім'я	Дата
1	<u>Ірина Михальченко</u>	1997
2	<u>Інга Бабакова</u>	2004
3	<u>Віта Стьопіна</u>	2005
4	<u>Віта Стьопіна</u>	2006
5	<u>Олена Холоша</u>	2009
6	<u>Олена Демидова</u>	2011
7	<u>Оксана Окунєва</u>	2012
8	<u>Віта Стьопіна</u>	2013
9	<u>Олена Холоша</u>	2014
10	<u>Оксана Окунєва</u>	2016
11	<u>Оксана Окунєва</u>	2017
12	<u>Оксана Окунєва</u>	2018

Ретроспектива перемог на Чемпіонатах України зі стрибків у висоту в приміщенні з 1997 року по 2018р. Показує, що майже кожного року вигравали миколаївські стрибунки, навіть якщо вони виступали за інші міста. І це були вихованки Миколаївської СДЮШОР з легкої атлетики, яких тренували Заслужений тренер Ковпак І.Д., тренери Демидов В.В., Ільїн А.С., Сергієнко Ю.М.

Для підготовки фахівців у галузі фізичного виховання і спорту у 2001 році в УДМТУ імені адмірала Макарова на базі кафедри фізичного виховання і спорту була відкрита кафедра теоретичних основ олімпійського та професійного спорту.

Ініціатором створення нового підрозділу гуманітарного інституту став завідувач кафедри фізичного виховання і спорту, майстер спорту, заслужений тренер України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту, кавалер ордена «За заслуги» III ступеня О. С. Яцунський.

Рис. 5 Заслужений тренер України О. С. Яцунський на святкуванні 20-ї річниці ННГІ.

Наповнюваність груп МСДЮСШОР з легкої атлетики з 2005 по 2021 роки

Роки	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Навчальні групи (n)	35	30	31	30	32	30	31	32	34
Спортсмені в в групах (n)	293	243	256	233	256	182	192	200	227
Роки	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Навчальні групи (n)	32	36	34	32	33	33	33	41	
Спортсмені в в групах (n)	207	257	241	243	218	214	222	291	

Показники підготовки спортсменів-розрядників МСДЮСШОР з легкої атлетики з 2005 по 2021 роки

Таблиця 3

Роки	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Підготовлено розрядників за рік (n)	149	121	83	114	137	132	139	110	126
II-III та юнацькі	129	103	65	102	119	112	120	90	110
I розряд	12	10	12	6	10	9	7	11	7
КМС	8	6	4	4	6	9	9	5	6
МС України	-	2	1	2	2	1	2	3	3
МСМК	-	-	1	-	-	1	1	1	-
ЗМС	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Роки	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Збірники України(n)	18	10	8	10	13	14	8	12	7
Члени збірної команди	12	3	2	4	3	1	4	5	3
Кандидати в збірну	1	2	4	1	3	3	-	3	3
Резерв	5	5	2	5	7	10	4	4	1
Роки	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Підготовлено розрядників за рік	147	124	122	118	119	111	86	51	
II-III та юнацькі	128	113	112	98	105	100	75	37	
I розряд	13	6	4	20	6	2	7	8	
КМС	4	5	4	-	6	7	3	6	
МС України	2	-	2	-	2	1	1	-	
МСМК	-	-	-	-	-	1	-	-	
ЗМС	-	-	-	-	-	-	-	-	
Роки	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
Збірники України(n)	9	10	9	8	6	5	3	2	
Члени збірної команди	3	1	2	2	1	1	1	1	
Кандидати в збірну	6	8	7	6	3	3	1	1	
Резерв	-	1	-	-	2	1	1	-	

РОЗПОДІЛ МІСЦЬ ТА БАЛИ

МІСЦЕ	НАЗВА ТФЛА	БАЛИ
I місце	Сумська	520
II місце	Івано-Франківська	518
II місце	Миколаївська	518
III місце	Волинська	492
IV місце	Тернопільська	490
V місце	Дніпропетровська	476
VI місце	Черкаська	430
VII місце	Кіровоградська	417
VIII місце	Львівська	412
IX місце	Хмельницька	405
X місце	Закарпатська	389
XI місце	Донецька	325
XII місце	Рівненська	303

Рис.7 Рейтинг ТФЛА Миколаївської області за 2015 рік.

ВИСНОВКИ

1. Аналізуючи розвиток легкої атлетики в світі треба відмітити, що на нього вплинуло в першу чергу відродження Олімпійських ігор у 1986 році. Ускладнення та вдосконалення легкої атлетики нерозривно пов'язане з Олімпійським рухом. Так, якщо на I Олімпіаді в Афінах (1896) до чоловічої програми входило лише 12 видів легкої атлетики, то з XIV Олімпіади в Лондоні (1948) і до XX у Москві (1980) – вже 24 виду. Сучасні Олімпійські ігри включають 24 чоловічі і 23 жіночі види.
2. Починаючи з 1952 року і по 1988 рік легкоатлети України які входили у склад Збірної Олімпійської команди колишнього СРСР зробили значний внесок в історію легкої атлетики і сучасного Олімпійського руху. Цей внесок був достатньо вагомим. Одну третину цієї команди представляли українські легкоатлети.
3. 60-ті і початок 70-х років ознаменувалися новим підйомом фізичної культури та спорту в нашій країні, зокрема і в легкій атлетиці Миколаївщини. Значно збільшилася кількість охочих займатися легкою атлетикою в Миколаєві та районах області. Було значно розширено календар змагань, у якому з'явилися зимова першість, зимові змагання для юніорів та юнаків, республіканські змагання, а також численні матчеві зустрічі. В цей період тренери працювали над інтенсифікацією процесу тренування, опановували мистецтво управління спортивною формою, запроваджували передові методики у ДЮСШ та школи вищої спортивної майстерності.

4. 80-х – 90-х в легкій атлетиці Миколаївщини в різні означені періоди відбувалися зleti і падіння, неоднаково розвивалися різні види легкої атлетики, але вони завжди були пов'язані з особистостями тренерів і спортсменів. Найуспішнішими стали спортивні досягнення в бігу на середні дистанції (школа Заслуженого тренера Віктора Добровольського). В стрибках у висоту найвищі досягнення прийшли з появою Заслуженого тренера Ігоря Ковпака і його учнів. Високими результатами на спринтерських дистанціях завдячуємо тренерам Решетилівій А. і Гринику І. Ми можемо з гордістю дивитися на історію легкої атлетики Миколаївщини і бути впевненими, що майбутні покоління тренерів і спортсменів теж гідно представлятимуть нашу країну своїми досягненнями.

5. Сьогодні в програмі розвитку легкої атлетики України, а значить і Миколаївщини, на 2024-2028 роки підкреслено, що Україна – легкоатлетична держава. Її ціль – до 2028 року увійти до числа 20 кращих країн світу та 10 кращих країн Європи у командному заліку за медалями та набраними очками. Для виконання поставлених цілей:

- переорієнтація зусиль на пріоритетні дисципліни легкої атлетики;
- впровадження механізму пошуку і відбору найбільш обдарованих юних легкоатлетів;
- забезпечення сприятливих умов для спортсменів та тренерів для підвищення спортивної майстерності;
- надання організаційної, методичної, матеріально-технічної та ін. необхідної допомоги;
- розробка комплексу засобів для підвищення конкуренції та мотивації серед спортсменів, тренерів, фахівців.

Дякую за увагу!